

החלטה על הטלת עיצום כספי בשל הפרות של צו איסור הלבנת הון

מכוח סמכותה לפי סעיף 14 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס – 2000 (להלן: "החוק") ולאחר ששקלה את טענות בנק לאומי לישראל (להלן: "הבנק") כפי שנמסרו במכתבו מיום 14 בנובמבר 2022 ובשימוע שנערך בעל פה ביום 10 בינואר 2023, החליטה הוועדה להטלת עיצום כספי לעניין תאגידים בנקאיים (להלן: "הוועדה") להטיל על הבנק עיצום כספי בסך 1,833,333 ש"ח.

תיאור הפרות

1. ביום 12 בספטמבר 2022 הוגשה לוועדה בקשה להטלת עיצום כספי על הבנק בשל שתי הפרות לכאורה של הוראות החוק וצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשס"א-2001 (להלן: "הצו"), בקשר לפעילות הבנק במסגרת הדיגיטלית "פפר". בהתאם לחוק, בגין כל הפרה ניתן להטיל עיצום כספי בסך של כ- 2.26 מיליון ש"ח, כך שסכום העיצום הכספי המקסימאלי בגין שתי ההפרה הינו כ- 4.5 מיליון ש"ח.
2. כאמור בבקשה, הכוונה להטיל עיצום כספי לפי סעיף 14 לחוק, היא בשל שתי הפרות של סעיף 7 לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשס"א-2001 (להלן: "הצו") הקובע חובת שמירת מסמכים המשמשים לזיהוי הלקוחות בעת פתיחת חשבון. הבקשה מבוססת על דיווח הבנק לפיקוח על הבנקים מיום 22 בפברואר 2022.
3. ההפרות נובעות משתי תקלות טכנולוגיות נפרדות אשר הביאו להפרה חובת שמירת המסמכים בהיקף רחב של חשבונות שנפתחו באופן מקוון בתקופות 09.2020-05.2021 ו-08.2021-11.2021. בפרט, בשל התקלות הבנק לא שמר או אין לו גישה להצהרות הקוליות על נהנים בחשבונות האמורים. יובהר, כי הוועדה רואה בכל אחת מהתקלות הטכנולוגיות מסכת עובדתית אחת, שכן הרקע להפרה הוא אותה תקלה.

טענות הבנק

4. בתגובת הבנק שהובאה בפני הוועדה בפירוט במכתבו מיום 14 בנובמבר 2022, טען הבנק טענות שונות וביקש כי יבחן האם יש בטענות אלה כדי לקבוע כי לא התקיימו הפרות מדרישות הצו. בנוסף טען הבנק כי ככל והוועדה תחליט כי הבנק הפר את דרישות הצו יופחת גובה העיצום הכספי בשל שיתוף הפעולה של הבנק בגילוי ההפרה ופעולות הבנק להקטנתן או לביטולן של ההפרות ותוצאותיהן.
5. ביום 10 בינואר 2023 התקיימה ישיבת שימוע בהשתתפות נציגי הבנק בה הציגו את טענותיהם בפני הוועדה גם בעל פה.

החלטה

6. הוועדה החליטה כי הבנק הפר את חובת השמירה הקבועה בצו בשני המקרים.
7. חובת שמירת המסמכים אינה בבחינת חובה טכנית כי אם חובה מהותית שהינה חלק חיוני ממשטר איסור הלבנת הון ואיסור ומימון טרור.
8. לתיעוד מסמכי הזיהוי קיימת חשיבות מיוחדת מעבר לצרכי הבנק. תיעוד המסמכים נדרש לצרכי פיקוח על קיום חובות איסור הלבנת הון ומימון טרור על ידי הגופים המפוקחים, ומעבר לכך, מסמכים אלה הם חלק מהכלים העומדים בידי רשויות האכיפה במסגרת חקירה, ולמעשה עשויים להוות ראיות בתיקים פליליים. לפיכך משהפר הבנק הוראות אלה, תכלית החובה לשמירת מסמכי הזיהוי סוכלה במקרים האמורים ויש בהפרות בכדי לפגוע באפקטיביות משטר איסור הלבנת הון בישראל.
9. לאור המתואר לעיל, הוחלט על הטלת עיצום כספי לפי סעיף 14 לחוק.
10. עם זאת, לנוכח הגילוי והדיווח העצמי על התקלה ולנוכח הפעולות שנקט הבנק לתיקון ההפרה, החליטה הוועדה להפחית את גובה העיצום בגין ההפרה הראשונה כך שיעמוד על 753,333 ש"ח, שליש מגובה העיצום המקסימאלי הקבוע בסעיף 14(א) לחוק. כמו כן, לנוכח הגילוי והדיווח העצמי על התקלה ולנוכח פעולות הבנק לתיקון ההפרה לצד העובדה שמדובר בהפרה נוספת שאירעה במועד מאוחר יותר מההפרה הראשונה והערכת הוועדה כי בקרה פנימית אפקטיבית הייתה מביאה לגילוי מוקדם יותר של ההפרה, החליטה הוועדה להפחית את גובה העיצום בגין ההפרה השנייה כך שיעמוד על 1,130,000 ש"ח, מחצית מגובה העיצום המקסימאלי הקבוע בסעיף 14(א) לחוק.
11. הסך הכולל של העיצום הכספי לאחר ההפחתה יעמוד על 1,833,333 ש"ח.